

## Ο ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΡΥΣΙΟΣ

### Συμβολή

εις την περί της Εδαγγελικῆς Σχολῆς τῆς Σμύρνης Ἱστορίαν.

Πρῶτος διδάσκαλος τῆς ἐν Σμύρῃ περιδόξου *Εδαγγελικῆς Σχολῆς* ὑπῆρξεν ὁ *Διαμαντῆς*<sup>1</sup> *Ρύσιος*, ὁ πρὸς μητρὸς πάππος τοῦ ἀειμνήστου *Ἀδαμαντίου Κοραῆ*, ὅστις ἐγεννήθη ἐν Ῥυσίῳ<sup>2</sup> (κ. Ἀρετσού ἢ Ἀρετζοῦ), ὅπερ εἶναι πολίχνιον τῆς Βιθυνίας, καὶ κεῖται οὐχὶ μακρὰν τῆς Νικομηδείας<sup>3</sup> λέγεται δὲ Τουρκιστὶ *Δάρατζα*

1. Ἀπαντᾶται καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Ἀδάμας* ἢ *Ἀδαμάντιος*, διὸ καὶ ὁ Κοραῆς *Ἀδαμάντιος* ἐκλήθη.

2. Τὸ Ῥύσιον (ἢ Ἀρετσού) καλεῖται ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν *Φιλοκρήνη*. Τὸ δὲ Ῥύσιον λέγεται ὑπὸ τοῦ *Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ Ριτζιον* (ἴδε τ. Α'. βιβλ. II, σ. 360. Ἐκδοσις Βόννης 1828) «εἰς τέταρα δὲ ἡ στρατιὰ διαιρεθεῖσα, τὸ μὲν αὐτῆς ἐχώρησεν εἰς *Φιλοκρήνην*,... καὶ τὸ τέταρτον εἰς τὸ *Ριτζιον*».

Ἐπίσης ὁ ἐξ Ἰωαννίνων Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Μελέτιος ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ αὐτοῦ λέγει, ὅτι τὸ *Ἀρίτζιον* κοινῶς λέγεται *Ἀριτζοῦ*, ὑπὸ δὲ τῶν Ὀθωμανῶν *Τάριτζα*. Ἐνταῦθα ἦτο ἡ κόμη Ἀρέται ἢ Ἀρετουσαί ἐξ οὗ τὸ ὄνομα Ἀριτζοῦ.

Ὁ δὲ Κωνσταντῖος ὁ Α' ὁ ἀπὸ Σιναίου (ἴδε Κωνσταντίας... ἐνθ' ἀνωτέρω σ. 226—227) λέγει «Μετὰ τὸ Ἀκρωτήριον Ἀκρίτα (Τούζλα) κεῖται ἡ ποτὴ ἐπὶ τῶν ἡμετέρων Φιλοκρήνη, κρημισμένη ἤδη καὶ κατεσκαμμένη (Φιλιγκιρ κατ' Ὀθωμανοῦς) μετὰ δὲ ταύτην τὸ *Ἀρίσιον* (καθ' ἡμᾶς τανῦν Ἀρετζοῦ, Τουρκιστὶ *Δάριτζα*)».

Κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους ὑπῆρξεν ἐν Ῥυσίῳ φρούριον, ὅπερ ἠλώθη ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν κατὰ τὸ 1423.

Κατὰ τὰ μέσα τῆς ΙΗ' ἀνατολικῆς αἰῶνος ἐνταῦθα *Ἑλληνικὴ Σχολή* ἐν ἣ ἐδίδαξαν πολλοὶ πεπαιδευμένοι, οἱοὶ ἦσαν ὁ Ἰατροφιλόσοφος *Ἀδαμάντιος*, . περὶ δὲ τὰ 1786—1816 ἐδίδαξαν *Ἀγαθάγγελος Ἱερομόναχος* καὶ ὁ *Ἀγάπιος Πατρεὺς*, (ἴδε Μ. Κλεωνύμου καὶ Χρ. Παπαδοπούλου, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 39. πρβλ. Μ. Παράνικα, ἐν Σχεδιάσματι σ. 113 κέ). Ἦτο ἐνταῦθα καὶ Βιβλιοθήκη (ἐν τῇ Σχολῇ ἐν ἣ ἐσφύζοντο πολλὰ τῶν βιβλίων τῆς *Βιβλιοθήκης* τοῦ *Παναγίου Τάφου*, ἐξ ὧν πολλὰ μετὰ τὸ 1821 ἠρπάγησαν (ἴδε Ἀθ. Παπαδόπουλον Κεραμέα, Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη, τόμ. Γ'. σελ. 286; 344 Πετροῦπολις 1897).

3. Στράβ. Γεωγραφικ. ΙΒ'. δ, 2 «ἔπειτ' ἐκδέχεται... ἐν ᾧ Νικομήδεια ἐκτισται... καὶ Ἀσιακὸς κόλπος ἀφ' ἧς καὶ ὁ κόλπος ἀνομάσθη».

Πότε ἀκριβῶς ἐγεννήθη δὲν γνωρίζομεν, πάντες οἱ περιώσαντες βιογραφικὰς εἰδήσεις περὶ αὐτοῦ λέγουσιν, ὅτι ἐγεννήθη κατὰ τὸ δεύτερον ἡμῶν τοῦ ΙΖ' αἰῶνος. Ἐνωρὶς ἦλθε μετὰ τῶν γονέων αὐτοῦ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐνθα καὶ ἐφοίτησεν εἰς τὰ ἐνταῦθα Σχολεῖα, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖ ὁ βιογράφος αὐτοῦ Ἰωάννης Μανωλάκης<sup>1</sup>, λέγων, ὅτι «ἐντεῦθεν ὁρμώμενος, παῖς ἔτι ὄν, τῶν φύντων αὐτῷ εἰς Βυζάντιον μετοικισθέντων, τοῖς ἐκεῖσε Φροντιστηρίοις ἐκδοθεὶς ἐπαιδεύθη . . .».

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐγκυκλίων σπουδῶν αὐτοῦ ἐφοίτησεν ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Ἀκαδημίᾳ, ἀκροασάμενος τοῦ διαπρεποῦς τότε λογίου Ἰακώβου Μάνου τοῦ Ἀργεῖου<sup>2</sup>.

Επὶ τῆς τελευταίας δὲ πατριαρχείας τοῦ Καλλινίκου Β' τοῦ Ἀκαρνᾶνος (1694—1702), προσκληθέντος τοῦ ἐλλογίμου διδασκάλου Γερασίμου τοῦ Ἀκαρνᾶνος<sup>3</sup>, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν σχολαρχίαν τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας, ἐγένετο οὕτως μετ' ὀλίγον διδάσκαλος ἐν αὐτῇ τῶν γραμματικῶν καὶ τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Πατριάρχου Καλλινίκου Β' τοῦ Ἀκαρνᾶνος († 1702)<sup>4</sup> ὁ Γεράσιμος Ἀκαρνᾶν παρητήθη τῆς σχολαρχίας, καὶ τότε σχολάρχης τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας ἐγένετο ὁ Διαμαντῆς Ῥύσιος<sup>5</sup> ἀπὸ τοῦ ἔτους 1702—1704.

Ἐπὶ πόσα ὅμως ἔτη ἐχρημάτισεν ἐν τῇ Π. Ἀκαδημίᾳ Κωνσταντινουπόλεως σχολάρχης δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστόν, τὸ πιθανότερον εἶναι, ὅτι ὁ Διαμαντῆς Ῥύσιος ἤρχισε νὰ διδάσκῃ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα καὶ τὰ γραμματικὰ ἐν αὐτῇ ἀπὸ τοῦ 1700—1702 ἔτους, ὅποτε παρητήθη ὁ Γεράσιμος Ἀκαρνᾶν, διότι τότε ἀκριβῶς ἀπέθανεν ὁ Οἰκουμενικὸς πατριάρχης Καλλίνικος ὁ Β' ὁ Ἀκαρνᾶν († 1702), καὶ διεδέχθη αὐτὸν ἐν τῇ σχολαρχίᾳ ἀπὸ τοῦ 1702—1704 ἔτους, ὥστε ἐπὶ τέσσαρα ἐν ὄλῳ ἔτη ἐδίδαξεν ἐν τῇ Π. Ἀκαδημίᾳ, ὡς λέγει ὀητῶς τοῦτο

1. Ἰωάννου Μανωλάκη, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. XIII κέ.

2. Μ. Γεδεών, Χρονικὰ Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας σελ. 136—139.

3. " " " " " σελ. 99, 117—118.

4. Μ. Γεδεών, Πατριαρχικ. Πίνακ. σελ. 607—3 Κων/λις 1884· ἐπίσης περὶ τοῦ Πατριάρχου Καλλινίκου τοῦ Β' τοῦ Ἀκαρνᾶνος ἴδε Μ. Γεδεών, «Βιογραφικὴ Σημείωσις περὶ Πατριάρχου Καλλινίκου τοῦ Β' τοῦ Ἀκαρνᾶνος (1688—1702) Κων/λις 1872.

5. Μ. Γεδεών, Χρονικὰ Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας σελ. 117 καὶ 133. Πρὸς Ματθ. Παρανίκα, Σχεδίασμα ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 25.

ὁ Μανωλάκης<sup>1</sup>, ὁ Παπαδόπουλος Κεραμεύς<sup>2</sup>, ὁ Γεδεών<sup>3</sup> καὶ ἄλλοι, καὶ οὐχὶ ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη, ὡς λέγουσιν ἀνακριβῶς ὁ Κωνσταντῖος ὁ Α΄ ὁ ἀπὸ Σιναίου<sup>4</sup>, καὶ ὁ Δημητρακόπουλος<sup>5</sup>, καὶ ὅτι μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Γερασίμου Ἀκαρῶνος συμπαρητήθη καὶ οὗτος καὶ ἀπῆλθεν εἰς Χίον.

Ὁ δὲ Σάθας<sup>6</sup> λέγει, ὅτι οὗτος δὲν συμπαρητήθη μετὰ τοῦ Γερασίμου Ἀκαρῶνος, ἀλλ' ἔμεινεν ἐκεῖ γενόμενος σχολάρχης ἀπὸ τοῦ 1702—1703 ἔτους, καὶ ἡ τελευταία αὐτῆ γνώμη τοῦ Σάθα εἶναι ἀνακριβής, διότι οὐχὶ μέχρι τοῦ 1703 ἦτο σχολάρχης, ἀλλὰ μέχρι τοῦ ἔτους 1704.

Μετὰ τὸν θάνατον λοιπὸν τοῦ ἀοιδίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Καλλινίκου τοῦ Β΄ τοῦ Ἀκαρῶνος († 1702) ἐγένετο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ὁ ἐκ *Σμύρνης Γαβριήλ ὁ Γ΄ ὁ ἀπὸ Χαλκηδόνας*<sup>7</sup> (1702—1707), εἰς τὸν ὁποῖον ὁ σχολάρχης τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας Διαμαντῆς Ῥύσιος ἐν ἔτει 1703 προσεφώνησε λογιδριον, ὡς ῥητῶς λέγει τοῦτο ὁ βιογράφος αὐτοῦ Ἰωάννης Μανωλάκης: «ὅτε καὶ τὸ ἐνταῦθα προσεφώνημα, συνοδικῶς προσεφώνησε τῷ μετὰ τὸν Καλλινίκον πατριαρχεῦσαντι κυρίῳ Γαβριήλ τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς πατριαρχείας αὐτοῦ, κατὰ τὸ αἰψγ' ἔτος»<sup>8</sup>.

Κατὰ τὸ 1704 ἔφυγεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἦλθεν εἰς Κρήτην<sup>9</sup>, ἔνθα ἔμεινεν ἐπὶ διετίαν, καὶ ἀποτυχὼν ἐνταῦθα εἰς τὰς ἐμπορικὰς αὐτοῦ ἐπιχειρήσεις ἦλθεν εἰς τὴν Χίον περὶ τὰ τέλη τοῦ 1705 καὶ

1. Ὁ Ἰωάννης Μανωλάκης λέγει «αἰρεθεὶς διδάσκαλος ὑπὸ τοῦ τότε πατριάρχου ἀοιδίου τῆ μνήμῃ κυρ Καλλινίκου, προέστη τῶν Ἐγκυκλίων μαθημάτων ἐπὶ ἔτεσιν τέσσαρσιν...».

2. Ἀθ. Παπαδοπούλου Κεραμεῶς, ἔνθ' ἀνωτέρω σελ. 204.

3. Μ. Γεδεών, Χρονικ. Πατριαρχ. Ἀκαδημίας σ. 133 κέ. ἐπίσης ἴδε Μ. Παράνικα, Ἱστορ. Εὐαγγελ. Σχολῆς Σμύρνης σελ. 25.

4. Κωνσταντίου τοῦ Α΄ τοῦ ἀπὸ Σιναίου τοῦ βυζαντίου, ἔνθ' ἀνωτέρω σ. 354.

5. Ἀνδρονίκου Δημητρακοπούλου, ἔνθ' ἀνωτέρω σελ. 180.

6. Κ. Σάθα, ἔνθ' ἀνωτέρω σελ. 167.

7. Μ. Γεδεών, Πατριαρχ. Πίνακ. σελ. 614· 617· καὶ Μ. Κλεωνόμου καὶ Χρ. Παπαδοπούλου, ἔνθ' ἀνωτέρω σελ. 121.

8. Τὸ προσφώνημα τοῦτο ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Διαμαντῆ Ῥυσίου «Λατίνων θρησκείας Ἐλεγχοί» σελ. 290—315. ἔνθα σημειοῦται ἐκ τυπογραφικοῦ σφάλματος, ὡς ἔτος τῆς προσφωνήσεως τοῦ λογιδρίου αὐτοῦ τὸ αἰψγ (1743), ἀντὶ τοῦ αἰψγ'. (1703).

9. Ὁ ἀείμνηστος Ζολώτας λέγει, ὅτι ἐν Κρήτῃ ἴδρυσεν σχολὴν καὶ ἐδίδαξεν ἅμα ἐν αὐτῇ, τοῦτο ὅμως εἶναι σφάλμα, διότι οὐδεὶς ἐξ ὧν ἀναφέρουσι πληροφορίας περὶ τοῦ Διαμαντῆ Ῥυσίου λέγει, ὅτι ἐδίδαξεν ἐν Κρήτῃ, οὔτε καὶ σχολὴν ἴδρυσεν..

καὶ ἀρχὸς τοῦ 1706 ἔτους, καὶ προσέτη τοῦ Φροντιστηρίου, ὡς λέγει ὁ Ἰωάννης Μανωλάκης· «μετὰ τοῦτο ἔξιει εἰς Κρήτην, φίλα τινὸς δελεασθεῖς, κερδῶν τε μειζόνων ἔλπισι. Διὰ δὲ καιρικὰς περιστάσεις, τούτων διαμαρτῶν, μετήγε μετὰ διετίαν εἰς Χίον κἀνταῦθα ἱκανῶς παιδεύσας».

Καθ' ὃν χρόνον ὁ Διαμαντῆς Ῥύσιος ἐδίδασκεν ἐν τινι τῶν ἐν Χίῳ φροντιστηρίων, οἱ Σμυρναῖοι τῇ προτροπῇ τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Γαβριὴλ τοῦ Γ' προσεκάλεσαν ἐκ τῆς Χίου τὸν Διαμαντῆν, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Σμύρνῃ συστάτος Σχολείου, τοῦ ὁποῦο κύριος συντελεστῆς εἰς τὴν ἵδρυσιν αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ Πατριάρχης, ὁ δὲ Διαμαντῆς Ῥύσιος προθύμως ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν τῶν Σμυρναίων καὶ τοῦ Πατριάρχου, καὶ μετέβη περὶ τὰ μέσα τοῦ 1706<sup>1</sup>

1. Τῷ 1624 ἔτει οἱ Ἰησουῖται ἵδρυσαν ἐνταῦθα Σχολήν. Οἱ Ἕλληνες δὲν εἶχον ἵδρύσει οὐδεμίαν Ἑλληνικὴν Σχολήν ἐκτὸς τῶν μικρῶν σχολείων τῶν παρὰ ταῖς μοναῖς καὶ τοῖς ἐφημερίοις. Οὗτοι εἶχον προτείνειν νὰ ἵδρῶσιν παρὰ τῇ Σχολῇ αὐτῶν καὶ δημοτικὴν σχολήν Ἑλληνικὴν, ἀλλ' Ἕλληνες δὲν ἐπέτρεψαν τοῦτο· (ἴδε Β. F. S la a r s, Réponse à M. Gaston Deschamps relevant ses Appréciation ineptes sur Smyrne; e. c. t. Bruxelles 1893 p. 22, 23, 42 κ. ἑ. Πρῶλ. G' Chassiotis, L' Instruction Publique chez les Grecs depuis la prise de Constantinople par les Turcs jusqu' à nos jours. Paris 1881, p. 14-15· καὶ «Les Échos d' Orient» tom. II, p. 297—301). Πάντως δὲν εἶναι γνωστὸν, ἂν πρὸ τοῦ 1706 ἔτους ὑφίστατο ἐν Σμύρνῃ Ἑλληνικὴ Σχολή, διότι πλὴν τῶν δύο κωδίκων ἧτοι τοῦ κώδικος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σμύρνης, ἀρχομένου ἀπὸ τῆς ἀρχιερατείας τοῦ Σμύρνης Γρηγορίου Κονταρῆ (1690) καὶ τοῦ κώδικος τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Σμύρνης, ἀρχομένου ἀπὸ τοῦ 1733 ἔτους, δὲν ἔχομεν ἄλλας πηγὰς· (ἴδε Ἀθ. Π. Κεραμέως ἐν «Ὀμῆφ» περιοδικῷ Συγγράμματι ἐκδιδομένῳ ἐν Σμύρνῃ τὸμ ζ'. (1878) σελ. 205—216. «Περὶ τῶν ἐν Σμύρνῃ Ἐπισκόπων ἀπὸ τοῦ Α' αἰ. μέχρι τοῦ ΙΘ' αἰ.» συνέχειαν ἴδε Τοῦ αὐτοῦ, ἐν «Ἀνατολῇ» περιοδικῷ ἐκδιδομένῳ ἐν Σμύρνῃ Ἐτ Α'. (1880—188 ) σ. 149—156 κ. ἑ. Ν. Χ. Κωστή, ἐνθ' ἄνωτέρω σ. 3. κἑ. Τοῦ αὐτοῦ, Δελ. Ἱστορ. καὶ Ἐθνολ. Ἐτ. Τόμ. ζ'. (1901) Ἀθῆναι σ. 164—185 «Ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ Σμυρναϊκοῦ κώδικος»). Οὗτος ἰδωρῆθη τῇ Ἰουλ. Σχολῇ τῷ 1873 ἔτει Ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ 1688 ὑπῆρχον κώδικες καὶ ἔγγραφα, ὡς ἀναφέρει ὁ L e g r a n d, ἀναγόμενα μέχρι τοῦ 1627—1631, τὰ ὅποια ἀντέγραψαν οἱ Καπουκίνοι· (ἴδε E m. L e g r a n d, Bibliographie Hellénique du XVII siècle tom III p. 386 κἑ).

Ταῦτα ὅμως, ὡς καὶ τὰ δημόσια γραμματοφυλακεῖα καὶ Ἀρχεῖα, καὶ τὰ Ἑλληνικὰ καὶ τῶν παρεπιδημούντων Εὐρωπαίων, καταστράφησαν ὑπὸ τοῦ καταστρεπτικοῦ σειμοῦ τῇ 30 Ἰουνίου (10ῃ Ἰουλίου) τοῦ 1688 ἔτους· (Περὶ τούτου ἴδε: Κ. Κούμα, Ἱστορία Ἀνθρωπίν. Πράξεων τὸμ. Η. σ. 571—578 Βιέννη 1831. Ὁ χρονόγραφος Καισάριος Δαπόντε παρὰ τῷ Κ. Σάθα, Μεσαιων. Βιβλιοθ. τὸμ. Γ. σ. 40, 168 Βενετία 1872. Κων. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, Αὐτοσχέδιος διατριβὴ περὶ Σμύρνης σ. 30—31 Μετῆτη 1831. Τοῦ αὐτοῦ, ἐν «Λογίῳ Ἐρημῇ» ἔτ. 1817 Βιέννη· Αὐτοσχέδιος διατριβὴ περὶ Σμύρνης» σ. 554). Καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 467 κώδικι τῆς μονῆς τῆς Μεγίστης Λαύρας ὑπάρχει σημεῖωμα, ἐξ οὗ μανθάνομεν, ὅτι «εἰς τὰ 1688 ἐβούλησεν ἡ Σμύρνη ἡμέρα Σάββατον ὡρα ἕκτη Ἰουνίου μηνός· (φ. 137α). (ἴδε Σπυρίδωνος μοναχοῦ Δανυριώτου Κατάλογος κωδίκων τῆς Μεγίστης Λαύρας (τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὀρει) ἐπεξεργασθεῖς... ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου πρ. Διοντοπόλεως Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, Paris 1925. σ. 75—76).

Ἐκ τοῦ σειμοῦ αὐτοῦ ἀπέθανον ἐν Σμύρνῃ ὁ ἐξ Ἀρκαδίας Πατριάρχ-

εἰς τὴν Σμύρνην, καὶ οὐχὶ τῷ 1708, ὡς λέγει ἀνακριβῶς ὁ Παρανίκας<sup>1</sup>, διότι ἔζη ἀκόμη ὁ Πατριάρχης Γαβριὴλ ὁ Γ', ὅταν ἦλθεν εἰς τὴν Σμύρνην, κατὰ δὲ τὸν Σάθα<sup>2</sup> πρὸ τοῦ 1706 ἦλθεν εἰς Σμύρνην, πάντως πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Πατριάρχου καὶ οὐχὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ († 1707) μετέβη οὗτος εἰς Σμύρνην, καὶ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ **Σχολείου**, ἔνθα ἐδίδαξεν ἐπὶ μακρὸν καὶ διεδέχθη αὐτὸν κατόπιν ὁ ἐξ Ἰθάκης **Ἱερομόναχος** Ἰερόθεος **Δενδρινός**<sup>3</sup>, ὁ κατὰ κόσμον Ἰωάννης.

Ὁ Διαμαντῆς Ῥύσιος εὐρισκόμενος ἐν Σμύρνη ἔλαβε σύζυγον χήραν τινὰ **Ἀγκυραῖην**, ὡς μαρτυροῦσι τοῦτο ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς<sup>4</sup> καὶ ἄλλοι, καὶ ἐκ τοῦ γάμου αὐτοῦ ἀπέκτησεν τέσσαρας θυγατέρας τὴν **Θωμαῖδα**, τὴν **Ἀναστασίαν**, τὴν **Θεοδώραν**<sup>5</sup> καὶ τὴν **Εὐδοκίαν**.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓ. ΙΩ. ΣΑΒΡΑΜΗΣ

*χης* **Ἀλεξανδρείας Παρθένιος ὁ Α'** καὶ ὁ τότε *Μητροπολίτης Σμύρνης* **Ἰγνάτιος**, οὗ διάδοχος ἦτο ὁ **Ἀθανάσιος** (1688—1690) καὶ κατόπιν ὁ Γρηγόριος Κοντάρης (1690). Ἴδε **Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου** (νῦν **Μ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν**) ἐν «Ἐπετηρίδι Παρνασσού» ἔτ. ΙΑ (1915) Ἀθῆναι σ. 165 κέ. «ὁ ἐξ Ἀρκαδίας Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Παρθένιος ὁ Α'» *Τοῦ αὐτοῦ*, ἐν «Ἐκκλησιαστικῷ Φάρῳ» τ. Η. (1911) σ. 331 κέ. «Ἀλεξανδρινὰ Σημειώματα»).

1. Μ. Παρανίκα, Ἱστορ. Εὐαγγελ. Σχολῆς Σμύρνης σ. 3. Τὴν γνώμην αὐτὴν τοῦ Παρανίκα ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ **Ἀρχ. Πολύκαρπος Συνοδινός** (νῦν *Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως*) ἐν τῇ μελέτῃ αὐτοῦ περὶ τοῦ *Κωνσταντίνου τοῦ Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμου* (ἐν «Ἐκκλησιαστικῷ Φάρῳ» Ἀλεξανδρείας ἔτ. Γ'. Τόμ. Σ. (1910) σ. 458—466 καὶ συνέχειαν ἴδε ἐν «Ἐκκλ. Φάρῳ» Ἀλεξανδρείας Τόμ. Ζ'. ἔτ. Δ' (1911) σ. 21—59). Ἐνταῦθα καλεῖ τὸν Διαμαντῆν Ῥύσιον *Διαμαντῆν Ῥώσον*, αὐτὸ ὅμως κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ εἶναι τυπογραφικὸν σφάλμα, καθότι οὐδεὶς καλεῖ αὐτὸν Ῥώσον, ἀλλὰ πάντες Ῥύσιον.

2. Κ. Σάθα, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 467.

3. Σωκράτους Σολομωνίδου, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 2—6. Καὶ **Καραβία Γρίβα Ν.**, Ἱστορία τῆς Νήσου Ἰθάκης σ. 124—125. Ἀθῆναι 1849.

4. **Ἀδ. Κοραῆ**, Αὐτογραφία σελ. η—θ' εὐρίσκει τις αὐτὴν ἐν ἀρχῇ τοῦ **Α'**, *τόμ. Συλλογῆ τῶν Προλεγόμενων Ἀδ. Κοραῆ* Παρίσιαι 1833. «Ἐνθα καὶ παραπέμπομεν πάντοτε, ὡς ἂν ποιοῦμεθα μνησίαν τῆς Αὐτογραφίας αὐτοῦ. Ἐξεδόθη καὶ ἰδιαιτέρως ἐν Παρίσιαι τὸ 1833.

5. Περὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ **Θεοδώρας** († 1744) (ἴδε «**Ἀποθήκη τῶν Ὁφελίμων Γνώσεων**» περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ἐν Σμύρνη ἔτ. Β' (1842) Σμύρνης σ. 104 «ὁ Ἀδαμάντιος Ῥύσιος καὶ ἡ θυγάτηρ του Θεοδώρα»). Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Θεοδώρας ἐποίησεν οὗτος (ὁ Ῥύσιος) 14 ἐπιτύμβια ἐπιγράμματα δημοσιευθέντα ἐν τοῖς «Ἐλέγχοις κατὰ Λατίνας.» σελ. 273—279. ἐπίσης καὶ εἰς τὴν ἀγγόνην του **Σοφίαν** ἐποίησεν ἐπιγράμματα ἐν αὐτῷ δημοσιευθέντα σελ. 279—280. Ταῦτά κατὰ τὸν *Γεδεών* ἐξεδόθησαν ὑπὸ **Ν. Πιλόλου**, Supplement á l' Anthologie Greque p. 99—100 Paris 1852.